866/11

Den 26. april 2011 blev i sag nr. 75.354:

xxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxxxxx x xx xxxxx
xxxx xxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har villaforsikring i Tryg Forsikring A/S. Hun klager over, at selskabet har afvist at udbetale restværdierstatning som følge af en dækningsberettigende vandskade. Desuden kræver klageren, at selskabet dækker de udgifter, hun har haft i forbindelse med sagen, samt at selskabet anerkender skaderne på indboet som dækningsberettigende følgeskader.

Selskabet har afvist at udbetale restværdierstatning under henvisning til, at skadeprocenten ikke overstiger 50 %. Selskabet har fastsat skadeprocenten til 38,7 %. Hvad angår klagerens øvrige udgifter er det selskabets opfattelse, at hun ikke har krav på dækning af yderligere udgifter. Det er desuden selskabets opfattelse, at klagerens krav om dækning af indbo er forældet.

Selskabet har i brev af 16/2 2009 over for nævnet redegjort for sagen og selskabets stillingtagen således:

> "Indledningsvis skal vi anføre, at der er tale om en større sag, som har verseret siden juni 2002. Vi vil derfor ikke komme med en egentlig sagsfremstilling over for ankenævnet.
>
> Vi skal også indledningsvis anføre, at ankenævnet tidligere har behandlet sagen vedr. kundens anmeldelse på sin indboforsikring. For god ordens skyld skal vi derfor også henvise til denne sag, som nævnet afgjorde ved kendelse af 25. juni 2007, nr. AK 69.145. Vi har i øvrigt bemærkninger vedr. løsøresagen, som vi anfører under punkt Ad 3).

**Ad 1) erstatning for reparation af bygningen, herunder skadegraden**
Sagen tager sit udspring i 1997, hvor … Forsyning indlagde fjernvarme på vores kundes ejendom. Fjernvarmeledningen blev ført fra hovedledningen i vejen og ind under ejendommen. I forbindelse med denne underboring blev der boret tværs gennem en regnvandsledning, der lå parallelt med huset.

Den 24. juni 2002 anmeldte vores kunde telefonisk til os, at bygningen var skadet, idet der var sket en opfugtning langs panelerne i hendes stue.

Vores kunde har gennem årene fastholdt, at bygningen på grund af skaden på stikledningen var skadet med mere end 50 %, og at hun derfor havde krav på restværdierstatning.

**Bevisbyrden for skadens omfang påhviler vores kunde**
Det skal i denne forbindelse særligt anføres, at det er vores kunde, der har bevisbyrden for størrelsen og rigtigheden af det fremsatte erstatningskrav.

**Ejendommen er revet ned af vores kunde, hvorfor kunde står i en bevismæssig vanskelig situation**
Vores kunde valgte i løbet af 2004/primo 2005 at rive huset ned uden at sikre sig sine evt. beviser.

Skadevolderen, … Forsyning, anførte således i brev af 9. maj 2005 bl.a. følgende til vores kunde vedr. et evt. erstatningskrav: 'De har endvidere bevisbyrden for størrelsen af det påstående tab. Jeg mener umiddelbart, at det er en svær bevisbyrde at løfte i nærværende sag, da huset på nuværende tidspunkt er revet ned...'.

Med henvisning til, at huset blev revet ned af vores kunder, gør vi gældende, at kunden har bragt sig selv i en bevismæssig vanskelig situation, og derfor på nuværende tidspunkt ikke kan løfte sin bevisbyrde for, at bygningen var beskadiget med mere end 50 % af nyværdien pga. den dækningsberettigende skade - sådan som det fremføres af kunden.
…
**Vores 1. opgørelse - efter omfang af …[arkitekt]:**
Af vores bygningstaksator …'s brev af 15(22). januar 2004 til kundens daværende 2. advokat … fra … Advokater fremgår vedrørende bygningserstatningen: 'Den foreliggende omfangsbeskrivelse fra arkitekt … dateret 2. september 2003 med henblik på reparation af ejendommen danner grundlag for fastlæggelse af erstatningssummen'.

Bygningserstatningen blev opgjort til 620.915 kr. Hertil kom behandling fra … 67.000 kr., svarende til en samlet erstatning på 687.915 kr. I dette beløb var skade på husets 1. sal ikke medregnet, ligesom vindfang, udhus og vaskehus heller ikke var.

Det konstaterede angreb af ægte hussvamp i tagkonstruktionen (kelspær, fodrem og trempel) på grund af utætheder i skotrenden var heller ikke medregnet, hvilket også fremgår af taksator …'s brev. Dette forhold blev oprettet som en ny selvstændig skade.

Da vores kunde - blandt andet grundet kundens relation til …[arkitekt] - ikke var enig i denne opgørelse blev det aftalt med kunden og dennes advokat, at der skulle udarbejdes et nyt grundlag for erstatningsopgørelsen.

**Vores 2. opgørelse - efter kalkulationen fra …:**
Vores kunde kontaktede herefter …, og kundens daværende 3. advokat … sendte ved brev af 22. april 2004 en kalkulation fra … til os.

Af bygningstaksator …'s brev af 10. maj 2004 til advokat … fremgår vedrørende bygningserstatningen: 'Den foreliggende mængdeangivelse fra arkitekt og rådgivningsfirma … danner grundlag for fastlæggelse af erstatningssummen.'

Erstatningen blev opgjort til 1.020.207 kr. I dette beløb var medregnet: 'skimmelskaden' på 1. sal, svampeskaden i tagkonstruktionen med ca. 41.000 kr., udhus/vaskehus med 87.500 kr. og vindfang med 56.250 kr.

Desværre havde vi ikke fået afrensningen af hulmur med … med i opgørelsen. Et beløb blev derfor tillagt erstatningen - skønsmæssigt - således at erstatningen blev 1.250.000 kr. for den partielle bygningsskade, jf. taksator …'s brev af 27. maj 2004 til advokat ...

Bygningserstatningen på 1.250.000 kr. var baseret på, at der skulle ske en reparation af skaden, dog sådan at beløbet eventuelt ville kunne benyttes i forbindelse med en egentlig genopførelse af en ny ejendom.

Det skal bemærkes, at opgørelsen skal ses i lyset af et 'forligsmøde', som blev afholdt den 10. maj 2004 mellem vores kunde, kundens daværende advokat … og os. På dette tidspunkt var det alle parters håb, at sagen kunne finde en forligsmæssig løsning, og for at imødekomme vores kunde mest muligt under disse forhandlinger valgte vi, at forhøje erstatningen med 100.000 kr. I advokat …'s brev af 24. maj 2004 til os hedder det således bl.a.: 'med henvisning til det på mødet den 10 d.s. passerede og min klients brev til Dem af 20. ds. skal jeg anmode om at modtage Trygs forligstilbud, betaling af kr. 1.350.000,00 til fuld og endelig afgørelse'.

Vores kunde valgte imidlertid at takke nej til forligstilbuddet på 1.350.000 kr., og kunden skiftede i stedet til en ny advokat igen.

**Vores 3. opgørelse (skadesgraden/procenten) - efter konkret besigtigelse af bygningen den 9. september 2004, opmåling mv.:**
Efter at vores kunde valgte at lade sig repræsentere ved sin daværende 4. advokat … blev det besluttet, at der skulle udarbejdes en egentlig beregning af skadesgraden/procenten.

Denne opgørelse af skadesprocenten blev udregnet korrekt af vores storskadetaksator … i overensstemmelse med Forsikring & Pensions vejledning i opgørelse af bygningsskader for 1- og 2-familiehuse og opgørelsen skete på baggrund af opmåling og registrering af huset på stedet.

Vores taksator … havde fået adgang til huset den 9. september 2004 for at få foretaget de for skadegradens beregning nødvendige registreringer og opmålinger.

Som det fremgår af …'s beregning af 28. september 2004 kunne et nyt hus incl. vindfang opføres for 1.702.110 kr. I overensstemmelse med principperne for beregning af skadeprocenten udgjorde 'skaden' 661.435 kr., hvilket vil sige, at der var anvendelige rester for 1.040.675 kr. Dette gav skadeprocenten på 38,7 %.

Denne skadeprocent på 38,7 % vil vi ikke ændre ved, og vi fastholder således vores afgørelse over for ankenævnet. Kunden har under ingen omstændigheder krav på restværdierstatning.

Vedrørende vejledningen fra Forsikring og Pension henviser vi i øvrigt til forordet i vejledningen, og Jørgen Gawinetski og Henning Jønsson, Husejerforsikring - en kommentar, 2. udgave, side187.

Det skal bemærkes, at bygninger opgøres hver for sig ved en skadegradberegning. Det betyder, at udhus/vaskehus ikke skal medtages i beregningen, da der er tale om en selvstændig bygning.

Der er i øvrigt en lang række øvrige omkostninger som heller ikke skal medtages i beregningen af skadegraden, fx nedrivning, oprydning, merydelser ved reparation, udgift til afrensning af skimmelsvamp (rengøring). Vi henviser til side 18 ff. i vejledningen fra Forsikring & Pension.

Vi henviser i denne forbindelse også til fx ankenævnskendelse nr. 66.320, hvor en skadegrad var fastsat ved syn og skøn til 20,68 %.

Vores kunde har over for ankenævnet anført, at 'skadeprocenten ifølge Trygs egne tal overstiger 50 %'. Som det fremgår af redegørelsen ovenfor er dette på ingen måde korrekt, og vi må derfor fastholde, at kunden ikke har krav på restværdi.

**Svampeskaden i tagkonstruktionen pga. utætheder i skotrende**
Vedrørende den selvstændige skade i tagkonstruktionen skal vi anføre, at når man beregner en skadegrad kan og skal man ikke lægge omfanget af flere skader sammen. Svampeskaden i tagkonstruktionen, der er en anden selvstændig skade, skal derfor ikke medregnes i beregningen.

**Vores øvrige bemærkninger til erstatningsopgørelsen og skadesgraden/procenten:**
Der er altså tale om 3 opgørelser, som for så vidt er uafhængige af hinanden.

Hvis vores kunde havde valgt en reparation af bygningen, accepterede vi altså på baggrund af kalkulationen fra … at betale en udgift hertil på 1.250.000 kr. I dette beløb var, som tidligere anført, blandt andet medtaget reparation af udhus/vaskehus, vindfang samt 1. salen. Det høje erstatningsbeløb var fastsat i vores forsøg/håb på - under de givne omstændigheder - at få en tilfreds kunde, hvorfor vi også tilbød 100.000 kr. ekstra forligsmæssigt.

Vores kunde ønskede imidlertid ikke at reparere huset, men valgte i stedet at rive det ned. Vi skal igen anføre, at kunden ved at rive huset ned, bragte sig selv i en bevismæssig vanskelig situation. Kunden kunne fx inden, huset blev revet ned, have valgt at gennemføre en voldgift som anført af kundens daværende 2. advokat i brev af 22. januar 2004 til os.

Vi kan i øvrigt oplyse, at der efterfølgende på kundens anmodning blev udbetalt en kontanterstatning i sagen.

**Ad 2) Diverse regninger/udgifter for indhentede rapporter, erklæringer samt sagkyndig bistand mv.**
Vores kunde har rejst krav om erstatning for diverse tekniske undersøgelser, erklæringer, sagkyndig bistand mv.

Vi har sendt diverse redegørelser over de udgifter, som vi har afholdt i sagen til kunden, og henviser i det hele til vores af 21. november 2006 til kunden.

**Genhusning**

Af forsikringsbetingelsernes punkt 8, side 5, fremgår, at erstatning for genhusning ydes i højst 12 måneder efter skaden er indtruffet.

Grundet omstændighederne i sagen forlængede vi perioden udover 12 måneder, og vi har dækket genhusning fra 12. august 2002 til 1. april 2004, svarende til mere end 19 måneder. Vores udgift til genhusning har været 396.884 kr.

Vores kunde har ikke krav på betaling af yderligere udgifter til genhusning.

**Opmagasinering af indbo**
Af forsikringsbetingelsernes punkt 8, side 5, fremgår, at erstatning for opmagasinering af sikredes private indbo højst ydes i 12 måneder efter skaden er indtruffet.

Vi har dækket opmagasinering af indbo fra 19. september 2002 til 1. april 2004, svarende til mere end 18 måneder.

Til ankenævnets orientering kan det oplyses, at vi efterfølgende har aftalt med kunden, at vi til fuld og endelig afgørelse af udgiften til at få transporteret indbo hjem, betalte kunden 8.000 kr.

**Diverse rapporter, erklæringer, sagkyndige udtalelser mv. samt udgifter**
Der er indhentet et betydeligt antal rapporter, erklæringer, sagkyndige udtalelser mv. Vi vedlægger ikke kopi af disse erklæringer til ankenævnet, men vil alene nævne:

1. Erklæring af 17. juli 2002 fra … - Fugtundersøgelser af krybekælderen, samt iagttagelser af stueetage indtil 60-70 cm over gulv og ydervægge.
2. Erklæring af 24. juli 2002 fra … - Skimmelsvampeundersøgelser i krybekælder og stueplan
3. Udbedringsforslag af 23. juli 2002 fra … - udbedringsforslag for sanering af skimmelsvamp - vejledende hjælperedskab i forbindelse med [klagerens] møde med taksator, da opgaven ikke er endeligt afgrænset. Der ses fugtaftegninger på vægge i stueplan i op til 1 m's højde
4. Lægeerklæring af 23. juli 2002 fra lægerne … og … - Helbredsundersøgelse
5. Erklæring af 23. august 2002 fra Hussvamp Laboratoriet ApS - Indeklimaundersøgelse (herunder af skimmel) i stue, krybekælder og ydervægge på baggrund af besigtigelse af 13. august 2002
6. Faktura af 23. august 2002 - 1 stk. bog 'Indeklima og skimmel'
7. Erklæring af 5. september 2002 fra Hussvamp Laboratoriet ApS - Uddybning af ovennævnte undersøgelse - besvarelse af spørgsmål vedrørende årsagssammenhæng
8. Erklæring af 13. september 2002 fra DMI - Nedbørsobservationer ved …
9. Erklæring af 26. september 2002 fra … - Fugtmåling i krybekælder og ydervægge, resultatet af fugtmåling viser, at krybekælder og ydervægshulmur er opfugtet 1,2 -1,3 m op i væggene (målt fra bunden af krybekælderen)
10. Faktura af 30. juni 2002 fra … Kloakservice … med tv og spul + reparation af skade på stikledning
11. Faktura af 11. oktober 2002 fra Hussvamp Laboratoriet ApS - Indeklima- og svampeundersøgelse af 2 indleverede prøver
12. Faktura af 11. oktober 2002 fra … - Luftrenser
13. Erklæring af 31. oktober 2002 fra … - Konsulentbesøg, forslag til afrensning af skimmelsvampe, Mycometertest/luftrenser
14. Erklæring af 1. november 2002 fra … Geoteknik - Geoteknisk undersøgelse af jordlagene under husets krybekælder (rapport 1)

15. Erklæring af 15. november 2002 fra … Geoteknik - Geoteknisk undersøgelse af jordlagene under husets krybekælder (rapport 2)
16. Faktura af 21. november 2002 fra …
17. Faktura af 28. november 2002 fra … VVS - vedrørende demontering af radiator og gaskomfur for murer
18. Faktura af 29. november 2002 fra murerfirmaet …
19. Faktura af 30. november 2002 fra … - MycoMeter-test
20. Faktura af 22. januar 2003 fra …, nr. 17656 - indeklimaundersøgelse den 9. januar 2003
21. Erklæring af 28. marts 2003 fra … Geoteknik - Geoteknisk undersøgelse af jordlagene (rapport nr. 3) - søgt at påvise, at der er hulhed over den underborede fjernvarmeledning og skal underbygge konklusioner i rapport 1 og 2
22. Faktura af 2. april 2003 fra …, nr. 001508 - indeklimaundersøgelse den 20. marts 2003 samt besigtigelse af tagkonstruktion
23. Erklæring af 22. april 2003 fra … - Fugtundersøgelser af 1. sal og spidsloft
24. Erklæring af 8. maj 2003 fra … - Fugtundersøgelser af tagkonstruktion besigtigelse den 7. maj 2003
25. Faktura af 11. juni 2003 fra Træfagenes Beregnerservice - honorar for beregning
26. Arkitektfirmaet … ADAs erklæring af 7. januar 2004 - efter besigtigelse bekræftes opbygningen af murede facader, farvefotos af hultagningen i facademurværket på 1. sal
27. Kalkulation fra april 2004 fra … - kalkulation for genopbygning af ejendommen, arkitektarbejde vedr. udarbejdelse af rapport for vandskade på ejendommen
28. Faktura af 23. juli 2004 fra … - vedrørende afholdte møde den 10. maj 2004 og 21. maj 2004 samt møde hos advokat … den 17. juni 2004
29. Erklæring af 15/10 2004 fra arkitekt …
30. Hussvamp Laboratoriet ApS indeklimaundersøgelse af 29. november 2004 - brev efter møde den 10. maj 2004 på ejendommen

Næsten alle rapporter, erklæringer mv. er rekvireret af vores kunde uden aftale med os. Alligevel har vi dog valgt at betale for langt de fleste erklæringer/rapporter mv.
Vi vil gerne bemærke, at vi meget tidligt i forløbet gjorde vores kunde opmærksom på, at udførelse af diverse arbejde samt indhentelse af erklæringer mv. skulle ske efter aftale med os.
Kunden anmeldte skaden til os i juni 2002 og allerede i brev af 2. september 2002 skrev vi blandt andet følgende: 'Da der tidligere har været talt om dækning for arbejder, der er blevet bestilt eller igangsat, uden at der er lavet aftale om dette mellem dem som forsikringstager/ejer af ejendommen og Tryg Forsikring, skal Tryg Forsikring oplyse, at såfremt der laves aftaler eller igangsættes arbejder eller ydelser, der ikke er aftalt direkte med Tryg Forsikring, kan der ikke forventes dækning eller betaling for dette'. Dette er gentaget i efterfølgende breve til vores kunde.

Vi fastholder over for ankenævnet, at vores kunde ikke har godtgjort, at hun har krav på yderligere erstatning i sagen.

**Advokat- og arkitektbistand**
Det skal bemærkes, at kundens villaforsikring ikke dækker udgifter til arkitekt/advokat.

Vores kunde har gennem årene været repræsenteret af 7 forskellige advokater:
Første: advokat …, Advokatfirmaet …
Anden: advokat …, … Advokater
Tredje: advokat …
Fjerde: advokat …, Advokaterne …
Femte: advokat …, Advokataktieselskabet …
Sjette: advokat …, Advokatkontoret …

Syvende: advokat …, …

Vi har betalt vores kundes udgifter til første og anden advokat, svarende til i alt 49.687 kr.

Endvidere har kunden benyttet flere forskellige arkitekter/rådgivere. Vi har dækket rimelige udgifter hertil i håb om, at det kunne bidrage til en løsning på sagen. Vi må fastholde, at vores kunde ikke har krav på yderligere betaling for rådgivningsbistand.

Vi bemærker i øvrigt, at hver gang man skifter rådgiver/advokat skal den nye rådgiver/advokat sætte sig ind i sagen. Dette er ressourcekrævende og konsekvensen af flere skift af rådgiver/advokat er derfor uundgåeligt, at ens udgifter til honorarer mv. bliver væsentligt højere end, hvis man havde benyttet sig af samme rådgiver gennem hele forløbet. Dette er under ingen omstændigheder en udgift, som man kan kræve betalt af ens forsikringsselskab. Der kan i de enkelte sager altid kun være tale om at betaling af rimelige udgifter, som vi da også har betalt i denne sag.

**Ad. 3) skade på indbo dækkes (på villaforsikringen) som en følgeskade**

Vedrørende villaforsikringen
Det fremgår af dækningsskemaet i forsikringsbetingelserne for villaforsikringen, hvilke genstande der er dækket. Andre genstande end dem, som fremgår af betingelserne, fx biler, indbo osv., er ikke dækket på villaforsikringen.

Da indbogenstande ikke er dækket på villaforsikringen, har vores kunde derfor heller ikke krav på at få dækket evt. skade på indbo på sin villaforsikring.

Vedrørende Familiens Basisforsikring II
Bruddet på regnvandsledningen skete i tilknytning til indlæggelse af fjernvarme i august/september 1997.

Skaden på vores kundes løsøre blev anmeldt til os i august 2002, og vi afviste skaden pr. telefon samme dag. Den 9. oktober 2002 afviste vi første gang skriftligt at udbetale erstatning for de anmeldte skader.

Denne afgørelse har vi efterfølgende fastholdt gennem alle årene.

For at afbryde forældelse af sit evt. krav vedr. skade på indbo, indbragte kunden sagen for Ankenævnet for Forsikring den 31. marts 2006. Ankenævnet afgjorde denne sag ved kendelse af 25. juni 2007, sag nr. 69.145.

Efter at have tabt sagen i ankenævnet har vores kunde ikke indbragt sagen for domstolene. Vi henviser i denne forbindelse til Højesterets dom omtalt i Ugeskrift for Retsvæsen årgang 2000, side 1947, samt Dansk Forsikringsret, 8. udg., af H. Jønsson og L. Kjærgaard, side 482.

Herefter gør vi gældende, at et evt. krav i henhold til kundens familieforsikring er forældet efter både den 5-årige og den 2-årige forældelsesregel i den tidligere gældende § 29 i forsikringsaftaleloven. Forældelsen er indtrådt inden den nye forældelseslov trådte i kraft den 1. januar 2008, hvorfor forældelsen skal afgøres efter den dagældende § 29."

Efter udsættelse af sagen på klagerens foranledning har klageren i brev af 19/12 2009 til nævnet anført:

"Jeg har netop fra … Kommunes kommunaldirektør modtaget kopi af et brev af 8/8 05 fra advokat … til … Forsyning.

Mens kommunen hidtil har undtaget en del af brevets indhold med henvisning til offentlighedslovens § 10, har kommunens juridiske afdeling nu revurderet sin holdning, i overensstemmelse med ombudsmandens tidligere fremsendte afgørelse af 17/2 09.

Af den nu frigivne del af brevet fremgår at Tryg fastholder '*regres overfor … Forsyning, idet der findes at foreligge ansvar samt årsagssammenhæng.'*

Samtidigt med at Tryg således overfor skadevolder fastslår årsagssammenhængen mellem rørbruddet og skaderne på ejendommen, har man overfor mig afvist at yde fuld erstatning, med henvisning til at der ikke findes en sådan årsagssammenhæng, imod såvel tidligere dækningstilsagn som indholdet af alle tekniske rapporter i sagen.

Trygs holdning om en manglende årsagssammenhæng kom første gang til udtryk ved et møde 20/7 05, men gentages bl.a. i selskabets redegørelse af 21/11 06.

Det kan konstateres at Trygs tvetydighed omkring dette helt centrale spørgsmål om årsagssammenhæng blokerer for en løsning på den allerede særdeles langvarige sag.

Derfor vil jeg hermed opfordre Tryg til at svare på, hvorvidt selskabet mener at der findes årsagssammenhæng mellem rørskaden og vand-/skimmelskaden, som fastslået overfor skadevolder, eller om dette ikke er tilfældet, som hævdet overfor mig."

Her til har selskabet i brev af 12/1 2010 til nævnet anført:

"**Regressag mod en ansvarlig skadevolder**
Vi skal indledningsvis for god ordens skyld anføre, at en evt. regres sag mod en ansvarlig skadevolder ikke har nogen betydning for behandlingen af sagen i henhold den forsikringsaftale, der er indgået mellem kunden og forsikringsselskabet.
**Svar på vores kundes opfordring**
Vores kunde opfordrer os til at svare på, hvorvidt vi mener, at der er årsagssammenhæng mellem rørskaden og vand-/skimmelskaden. Vi vil hertil henvise til vores tidligere svar samt fremlagte akter.
Vi kan i øvrigt oplyse:

- Den 12. juli 2002 anerkender ... Forsyning, at have forvoldt skaden på vores kundes kloakrør. I brevet hedder det bl.a.: '… Forsyning har noteret Deres oplysning om, at villaen har krybekælder, og at stuegulvniveau er et par trin højere end terrænniveauet. Hvorvidt det i denne sammenhæng er udsivende vand til jordlag pga. kloaktilstopningen på skadestedet, der skulle have afstedkommet opfugtning af fundamenter og (evt.) murværk med beskadigelser til følge indvendigt i boligen stiller … Forsyning sig dog umiddelbart tvivlende overfor.'
- Den 3. oktober 2002 anerkender vi skaden over for vores kunde, og anførte bl.a.: vi 'dækker dog kun de udgifter, der er forbundet med at føre ejendommen til den stand, den havde før skaden. Det vil sige, at udgifter til sikring, at der ikke opstår fugt i fremtiden på grund af ejendommens konstruktion, er Tryg uvedkommende.'
- I november 2004 gjorde vi regres over for skadevoldere.

- I brev af 9. maj 2005 fra … til vores kunde, …, hedder det bl.a.: 'Jeg skal gøre Dem opmærksom på, at De har bevisbyrden for, at der foreligger årsagssammenhæng mellem de af Dem påståede skader og det opståede tab. Jeg mener umiddelbart, at det er en svær bevisbyrde at løfte i nærværende sag, da huset på nuværende tidspunkt er revet ned uden, at … Forsyning har haft mulighed for at besigtige huset og eventuelt få udarbejdet en neutral sagkyndig erklæring.'
- I det af vores kunde fremlagte brev af 8. august 2005 fra … fremgår bl.a.: 'Jeg har modtaget kopi af [klagerens] anmodning om besigtigelse, hvilket jeg har afvist i brev af dags dato til [klageren] og hendes sønner. Jeg vedlægger endvidere kopi af brev af 29. juli 2005 fra Tryg. I brevet fastholder Tryg regres over for … Forsyning, idet der findes at foreligge ansvar samt årsagssammenhæng.'

- I brev af 5. april 2006 fra skadevolderens advokat til os hedder det:'

  Entreprenørfirmaet … og selskabets ansvarsforsikringsselskab, Topdanmark, kan ikke umiddelbart anerkende et ansvar på det foreliggende grundlag, bl.a. på grund af manglende faktuelle oplysninger i sagen. … har ikke haft lejlighed til at besigtige skaderne på afløbsledningen. Fjernvarmeledningen blev ført ind under huset i en dybde af ca. 1,4 meter og dermed et stykke under fundamenterne på en måde, som er sædvanlig ved styret underboring.

  Det bestrides, at Deres klient har dokumenteret, at der foreligger årsagssammenhæng mellem bruddet på ledningen og skaderne på bygningen. Det er således ikke sandsynliggjort, at eventuel udsivende vand fra bruddet på afløbsledningen skulle være løbet 1,5 meter fra bruddet ind under huset for derefter at trænge videre op i huset. Deres klient har tidligere hævdet, at afløbsledningen var blokeret, og at dette havde medført en opstuvning af ledningen. Såfremt dette var tilfældet, kunne vandet næppe løbe ud I hulrummet over fjernvarmeledningen.

  De citerede rapporter er ensidigt indhentede og vil ikke kunne fremlægges under en eventuel retssag. Dertil kommer, at rapporterne ikke tager stilling til en række væsentlige forhold, såsom om sandfanget i tagvandsbrønden blev tømt jævnligt, og om afløbsledningen i øvrigt var tæt. Endvidere kan det have betydning, hvor højt det sekundære grundvandsspejl står i området. Ifølge rapport fra Hussvamplaboratoriet af 2. april 2003 har der til tider stået vand på gulvet på …, hvilket tyder på højt grundvandsspejl. Dertil kommer, at afløbsledningen lå dybere end fundamentet på huset, og at det næppe er sandsynligt, at vandet fra afløbsledningen, såfremt denne var ødelagt, ville løbe op ad til husets fundamenter og krybekælder. Det findes mere sandsynligt, at vandet ved et eventuelt brud godt 1 meter fra huset, ville fortsætte videre ud i afløbsrøret.

  I rapporten fra Hussvamplaboratoriet af 23. august 2002 er der ikke målt fugtighed over 20% (udover byggeaffald i krybekælder). Dette er typisk for en krybekælder. Dertil kommer, at de målte fugtighedsproblemer er lokaliseret andre steder end dér, hvor hullet i afløbsledningen befandt sig.

  Huset har tilsyneladende i forvejen døjet med fugtproblemer og svamp. Således konstaterer Deres klient selv, at der i tagkonstruktionen findes svampeskader, der ingen forbindelse har med bruddet på afløbsledningen. Ved rapport af 21. januar 2003 fandt Hussvamplaboratoriet en uacceptabel høj kimbelastning af sundhedsskadelige arter på 1. salen på grund af problemer med utætte skotrender m.v. Der henvises endvidere til rapport af 8. maj 2003 fra Hussvamplaboratoriet. Problemerne med 1. salen har

ifølge telefonisk oplysning fra …, Hussvamplaboratoriet intet at gøre med den ødelagte afløbsledning. Det fremgår endvidere af rapport af 23. august 2002 fra Hussvamplaboratoriet, side 4, at skimmeldannelserne i krybekælderen kan skyldes flere ting, herunder opstigende grundfugt i de murede ydervægge, da ejendommen er grundmuret med mursten.

Som anført ovenfor har … Forsyning, … og selskabernes ansvarsforsikringsselskaber ikke fået lejlighed til at besigtige huset og foretage nærmere tekniske undersøgelser vedrørende skaderne og årsagerne hertil. Da huset er blevet nedrevet, er det i dag meget vanskeligt at få et klart overblik over forløbet af skaden. Som bekendt er det Deres klient, der har bevisbyrden for årsagssammenhængen, og det må således komme Deres klient til skade, at der består en betydelig usikkerhed vedrørende det fremsatte krav, som ikke længere kan gøres til genstand for nærmere undersøgelser. Deres klient har haft rig lejlighed til at få foretaget udenretligt syn & skøn med deltagelse af alle parter forud for husets nedrivning.

På baggrund af ovenstående vil jeg således afvise udbetaling af erstatning til Deres klient. Såfremt Deres klient ønsker at fastholde kravet, kan stævning fremsendes til undertegnede til frafald af kald og varsel.'

Vi besluttede, at vi - grundet sagens omstændigheder, herunder beviserne i sagen - ikke ville foretage os yderligere i relation til at forsøge at gennemføre et regreskrav.

**Vores kunde har ikke fremlagt kopi af hendes korrespondance med skadevolderen**
Hvis vores kunde fastholder, at regressagen mod skadevolderen er relevant i relation til nærværende sag i Ankenævnet vedrørende hendes villaforsikring, skal vi opfordre kunden til at fremlægge kopi af hele den korrespondance hun og hendes skiftende advokater har haft med skadevolderen.

Som vi tidligere har anført, har kunden været repræsenteret af 7 forskellige advokater, og vi har aldrig modtaget kopi af de breve, som kunden og/eller advokaterne har sendt til skadevolderen.

**Konklusion**
Vi fastholder, at vores har bevisbyrden for størrelsen og rigtigheden af sit krav.
Vi fastholder også, at kunden ikke har godtgjort, at hun har krav på udbetaling af yderligere erstatning i sagen."

Selskabets skrivelse har givet klageren anledning til i brev af 28/1 2010 at fremkomme med følgende bemærkninger:

"Som reaktion på Trygs opfordring om at fremlægge kopi af min korrespondance med skadevolder, fremsendes hermed to helt centrale dokumenter, der tilsammen rummer skadevolders fulde erkendelse af skadens opståen og ansvaret herfor.

**… Forsyning.**
Af … Forsynings notat af 23/11 04 fremgår:
*'Fjernvarmeforsyningen skal hermed bekræfte at der ved etablering af fjernvarmestikledningen til matr. 26 az af …, ejendommen … skete skade på afløbsledningen fra tagnedløbene. Etablering af stikledningen skete august/september 1997. Den 5. juli 2002 bliver fjernvarmeforsyningen kontaktet vedrørende vandskade i ejendommen.*

*Fjernvarmeforsyningen har besigtiget skaden på afløbsledningen, og konstateret ødelæggelsen af røret er forårsaget af stikledningen.*

*Fjernvarmeforsyningens entreprenør og dennes forsikringsselskab er inddraget i sagen sammen med ejerens eget forsikringsselskab.*

*Fjernvarmeforsyningen er ikke bekendt med at sagen er afsluttet, men af ejendommens advokats skrivelse dateret 18. sept 2003 fremgår det at ejendommens forsikringsselskab skal dække huset, og at eventuelle andre skader/tab vil foranledige et erstatningskrav overfor varmeforsyningen, som derefter vil opkræve beløbet hos vores entreprenør.'* **(Bilag …)**

-Notatets tilblivelse skyldes at jeg, samtidig med indgivelse af ansøgning om tilladelse til nedrivning af ejendommen 1/11 04, forespurgte kommunen om, hvorvidt man herfra var interesseret i at undersøge huset inden nedrivningen fandt sted, hvilket blev afslået, bl.a. med henvisning til at entreprenørens forsikringsselskab, Topdanmark, allerede tidligt havde besigtiget skaden, hvorfor jeg anmodede om en bekræftelse.-

**… Kommune.**
Af … Kommunes brev til Statsforvaltningen Hovedstaden af 30/1 08 fremgår bl.a. (s. 1): '*Den underliggende erstatningssag vedrører en skade på en afløbsledning, som skete i september 1997 i forbindelse med indlæggelse af fjernvarme på ejendommen ved styret underboring. Skaden blev konstateret senest den 7. juni 2002, hvor … Forsyning blev kontaktet af [klageren].'*

*'Da skaden skete i 1997 var … Forsyning en del af kommunens tekniske direktorat som en sektor, ledet af en sektorchef med reference til den tekniske direktør.*

*Senere med virkning fra januar 2000 blev … Forsyning med samtlige forsyningsområder el, fjernvarme, vand, kloak og gas udskilt af Teknisk Direktorat og etableret som selvstændig forvaltning med … som administrerende direktør med reference til kommunaldirektøren og Teknik- og Miljøudvalget*

*Da skaden blev konstateret i 2002 var fjernvarmen en del af den kommunale forsyningsvirksomhed, benævnt … Forsyning.'*

Det fremgår videre (s. 3) at: '[Klagerens] *erstatningskrav vedrører … Fjernvarme, der i 1997, hvor bruddet på afløbsledningen skete og i 2002, hvor bruddet blev konstateret, var en del af den kommunale organisation.*

*At fjernvarmen efterfølgende selskabsretligt er organiseret i et kommunalt aktieselskab, der er 100 % ejet af kommunen, ændrer ikke, at et evt. erstatningskrav fra [klageren] måtte forventes at blive rettet mod kommunen.'* **(Bilag …)**

-Baggrunden for kommunens brev var at jeg havde påklaget kommunens urimelige afslag på aktindsigt, jf. Offentlighedslovens § 10; Folketingets Ombudsmand har efterfølgende, som tidligere nævnt, omgjort kommunens afgørelse.-

**Trygs regres mod Codan.**
Det er da mit håb at Tryg vil kunne anvende disse oplysninger til at opnå regres for sine udgifter i sagen, men jeg vil til gengæld foreslå Tryg at udvise samme grad af åbenhed og f.eks. omgøre sit tidligere afslag på at udlevere akterne fra regressagen.

I Trygs brev af 25/9 06 fremgår således at Tryg *'ikke kan give dig tilladelse til at indhente sagsakterne fra vores advokat ….'* **(Bilag …)**

Jeg vil fastslå at hemmelighedskræmmeriet fra både Tryg og skadevolder på afgørende vis har kompliceret sagen unødigt og trukket den i urimeligt langdrag, hvorfor jeg vil opfordre Tryg til fuld åbenhed, således at den for mig utroligt belastende sag nu omsider kan blive bragt til afslutning.

Når Tryg i sit brev anfører at '*en evt. regressag mod en ansvarlig skadevolder ikke har nogen betydning for behandlingen af sagen,* 'vil jeg fastslå at spørgsmålet om regres har haft - og fortsat har - en helt afgørende indflydelse på sagens forløb.

Således er jeg af Tryg, herunder kvalitetskonsulent …, blevet gjort opmærksom på at den egentlige årsag til at jeg ikke blev tilbudt fuld erstatning for mit tab var Codans afvisning af Trygs regreskrav.

Det kan yderligere konstateres at forholdet til skadevolder også i den nuværende sag i nævnet spiller en stor rolle, idet Tryg således besvarer min opfordring om at erklære, hvorvidt man mener der er årsagssammenhæng, ved at fremlægge uddrag af sin korrespondance med skadevolder.

Det er naturligvis fuldstændigt uacceptabelt at skadevolder, efter klart at have erkendt skaden, jf. vedlagte bilag …), efterfølgende forsøger at trække sin erkendelse tilbage.

Det samme gør sig gældende, når Tryg nu gør skadevolders forkerte påstande til sine egne, i direkte modstrid med indholdet af de indhentede tekniske rapporter, udarbejdet af særdeles anerkendte firmaer, hhv. geotekniker, ingeniør og mikrobiolog, og i fuldt samarbejde med Tryg.

**Møde med Tryg 10/5 2004.**
I Hussvamp Laboratoriets afsluttende rapport refererer rådgivende mikrobiolog … fra et møde med Tryg, afholdt 10/5 04:

*'På et møde den 10.05 2004 på …, hvor fru [klageren], ejer af ejendommen …, Tryg Forsikring ved …, firma … ApS. ved Arkitekt …, en advokat, samt undertegnede m.fl. var til stede, blev den skimmelangrebne ejendoms fremtid diskuteret.*

*Konklusionen blev, at det er muligt at skimmelsanere ejendommen, men at det bliver meget kostbart, da selv isolationsmaterialet i hulmuren i fundamentet er angrebet af skimmel, og at den derfor skal åbnes og saneres indvendigt.*

*Da fru [klageren] har boet i ca. 5 år i det skimmelbefængte hus, er hun blevet overfølsom (sensibiliseret) overfor de skimmelarter der forekommer, og vil derfor ikke kunne flytte tilbage.*
*Det vil være muligt for andre, der ikke er overfølsomme at bebo huset efter renovering, men med det renomme huset efterhånden har fået, er der ingen der vil købe ejendommen til normal pris, så fru [klageren] vil lide et stort formuetab.*

*Efter at have boet i kvarteret og huset gennem en menneskealder er fru [klagerens] eneste ønske, at få bygget et hus tilsvarende det gamle og at kunne flytte tilbage på adressen.*

*Fjernvarmefirmaet, der har forårsaget vand- og skimmelskaden, må have det fulde ansvar for at fru [klageren] kan fortsætte sin tilværelse på adressen i et hus hun kan tåle at bebo.'* **(Bilag …)**

Tryg henviser selv i cheftaksator …'s opgørelse af 27/5 04 over erstatningssummens størrelse til mødet afholdt d. 10/5 04.

Denne opgørelse er tidligere fremsendt til Ankenævnet for Forsikring som bilag til Trygs brev af 16/2 09, men fremsendes hermed igen for overblikkets skyld. **(Bilag …)**

… [cheftaksator] skriver således bl.a. at: '*Der er som oplyst på vores møde taget udgangspunkt i Deres klients udarbejdede kalkulation vedr. reparation af ejendommen, udført af arkitekt & rådgivningsfirma …'*

*'Jeg har efterfølgende tilføjet beløb på afrensning af hulmure efter vores besigtigelse den 10. ds. sammen med … og Hussvamp Laboratoriet ved ... '*

I opgørelsen fastlægges bygningserstatningen til at udgøre kr. 1.250.000, med tillæg af kr. 100.000 til '*delvis dækning af [klagerens] omkostninger vedr. egen indhentede 'ekspertudtalelser', '* i alt kr. 1.350.000.

Det fremgår endvidere af opgørelsen at: '*Den fastlagte bygningserstatning kan anvendes til genopførelse af ny ejendom, og eller reparation af samme.'*

Det kan dog fastslås at ligesom Trygs opgørelse ikke afspejler mødets konklusioner, jf. Hussvamp Laboratoriets ovennævnte rapport, kan det tilbudte erstatningsbeløb langtfra dække hverken en genopførelse eller en reparation.

**Entreprenørfirma …'s overslag over reparation.**
Der blev tidligt i sagen indhentet et tilbud fra entreprenørfirma … a/s, som i et overslag af 13/2 2003 anslog udgiften til en reparation til kr. 1.766.000, hvortil kom udgifterne til bl.a. tørring af det vandskadede hus, rensning af skimmelsvamp og ikke mindst, igen jf. Hussvamp Laboratoriets rapport, nedtagning af indermure/udsugning af isolering m.m. **(Bilag …)**

En istandsættelse ville dermed, foruden i alt at overstige kr. 2 mill., være teknisk stærkt usikker, særlig med hensyn til hvorvidt ejendommen kunne renses for skimmelsvamp.

**Arkitektfirma …'s overslag vedr. nybygning.**
Da skadens omfang efterhånden stod klart, blev der indhentet et overslag på omkostningerne ved at genopføre et identisk hus svarende til det ødelagte fra arkitektfirmaet …, der i et overslag af 13/4 04 anslog udgiften til kr. 3.332.083, inkl. nedrivning af det bestående hus. **(Bilag …)**

Jeg gjorde straks efter modtagelsen af Trygs tilbud på kr. 1.350.000 opmærksom på at dette ikke rummede nogen løsning på sagen for mig, men Tryg afviste siden enhver dialog, hvorfor jeg derpå måtte anmode om beløbets kontante udbetaling.

Tryg har dog efterfølgende fratrukket først de lovede 'ekstra' kr. 100.000 og derefter 15 % af resten, og således udbetalt kr. 1.062.500, uagtet at man, jf. de til Trygs brev vedlagte bilag, tilsyneladende har forsøgt at gøre regres for det fulde beløb overfor Codan.

**Bevisbyrde.**

Tryg konkluderer i sit brev at '*Vi fastholder, at vores* (kunde) *har bevisbyrden for størrelsen og rigtigheden af sit krav,'* men tager ikke hensyn til at denne for længst **er** løftet ude over ethvert rimeligt niveau - og at Tryg er fuldt ud bekendt med dette.

Jeg vil således henvise til at Trygs egen bygningskonsulent i 1999, i forbindelse med en udvidelse af forsikringen, gennemgik hele ejendommen uden at konstatere nogen skader, som resultat af at huset siden købet i 1976 løbende var blevet systematisk istandsat.

Den nye og væsentligt dyrere forsikring indeholdt bl.a. 'Udvidet Forsikring,' der ifølge Trygs kundebrev af maj 2002 ikke blot skulle være '*en af markedets bedste og mest tidssvarende villaforsikringer,'* men også give '*en ekstra god dækning.'*

Jeg venter stadig - og på 7. år - på at Tryg lever op til sin flotte markedsføring.

På baggrund af det ovenstående vil jeg gentage min anmodning til Tryg fra mit brev af 19/12 09 om et klart svar på, hvorvidt selskabet mener at der findes årsagssammenhæng mellem rørskaden og vand-/skimmelskaden, som fastslået overfor skadevolder, eller om dette ikke er tilfældet, som hævdet overfor mig.

Jeg vil venligst opfordre Tryg til nu at fremkomme med et entydigt svar."

Herefter har selskabet i brev af 17/2 2010 til nævnet anført:

"**En regressag er uden betydning for vores kundes dækning på hendes villaforsikring**
Jeg skal igen anføre, at evt. regres mod en ansvarlig skadevolder ikke har noget betydning for vores sagsbehandling under den forsikringsaftale, som kunden har tegnet hos os. Uanset om vi kan gennemføre regreskravet, modtager kunden selvfølgelig sin fulde erstatning i forbindelse med en dækningsberettigende forsikringsbegivenhed.

Vores kunde ønsker kopi af de breve, som vores advokat … har sendt til os i relation til regressagen. Kunden har henvist til vores brev af 25. september 2006, som vi også vil henvise til. Akterne er uden betydning for den aktuelle sag.

Vores kunde mener, at 'hemmelighedskræmmeriet fra både Tryg og skadevoldere på afgørende vis har kompliceret sagen unødigt og trukket den i urimeligt langdrag'.

Alene for god ordens skyld skal jeg afvise denne påstand, der selvfølgelig på ingen måde har hold i sagen. Jeg må i den forbindelse igen henvise til sagens akter, herunder bl.a. vores brev af 21. november 2006 til kunden.

Jeg skal også kun for god ordens skyld bemærke, at den fremførte påstand om, at jeg til kunden skulle have oplyst, at hun ikke er blevet 'tilbudt fuld erstatning for sit tab (i henhold til hendes forsikringsaftale)' grundet regressagen, heller ikke er sand.

**Kunden må tale med hendes advokater om et evt. krav mod skadevolder**
Hvis vores kunde mener at have erstatningskrav, der juridisk kan gennemføres, mod skadevolderen, … Forsyning, må hun drøfte disse krav med den - eller de - af hendes 7 forskellige advokater, som har repræsenteret hende gennem årene.

**Vi fastholder, at vores kunde ikke har krav på yderligere erstatning**
Vores kunde har i sit brev af 28. januar 2010 til ankenævnet i øvrigt henvist til:
1. Et møde den 10. maj 2004, side 3 i brevet

2. Entreprenørfirma …'s overslag af 13. februar 2003, side 4
3. Arkitektfirma …'s overslag af 13. april 2004, side 4
Kunden mener, at hun har løftet sin bevisbyrde for, at hun har krav på yderligere erstatning.

Vi har tidligere kommenteret på erstatningsopgørelsen og vil derfor alene - igen - henvise til vores breve i sagen, herunder brevet af 21. november 2006.

Afslutningsvis bemærkes, at kunden igen anmoder os om 'et klart svar på, hvorvidt selskabet mener, at der findes årsagssammenhæng mellem rørskaden og vand-/skimmelskaden, som fastslået over for skadevoldere, eller om dette ikke er tilfældet, som hævdet overfor mig. Jeg vil venligst opfordre Tryg til nu at fremkomme med et entydigt svar.'

Skaden blev
- anmeldt til os den 25. juni 2002

- af vores brev af 3. oktober 2002 til kundens 1. advokat, advokatfirmaet … og …, fremgår bl.a.,
  - at hvor vi 'dækker den følgeskade, der er opstået i forbindelse med, at der er skudt fjernvarmerør tværs gennem regnvandsledning.'
  og
  - at vi bl.a. dækker: 'afrensning af skimmel, evt. ….'

Herefter skulle skadens omfang bestemmes, og som anført er det vores kunde, der har bevisbyrden herfor.

Vi afventer ankenævnets afgørelse i sagen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

**"Restværdiforsikring**
Hvis en dækningsberettiget skade på en bygning udgør mindst 50% af nyværdien, kan ejeren i stedet for reparation vælge at få nedrevet anvendelige rester, men kun til brugbart fundament/kældervæg/dæk og få opført en tilsvarende bygning som ny.

Erstatningen opgøres efter samme regler som den egentlige skadeerstatning, dog finder afskrivningstabellerne ikke anvendelse. Det er en betingelse, at de anvendelige rester nedrives, og at genopførelse finder sted. Værdien af de anvendelige rester fradrages i restværdierstatningen.
…
**8. Øvrige erstatningsberettigede omkostninger**
I forbindelse med en dækningsberettiget skade dækker forsikringen også:

- **Redning og bevaring**
- **Oprydning**
- **Forøgede byggeudgifter til lovliggørelse**
- **Flytteudgifter samt andre udgifter i forbindelse med midlertidig fraflytning"**

16. 75.354

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at omfanget af den dækningsberettigende vandskade har medført en skadeprocent på over 38,7 %. Nævnet finder derfor, at klageren ikke har krav på restværdierstatning for det nedrevne hus.

Nævnet finder desuden, at klageren ikke har bevist, at hun har krav på yderligere erstatning til dækning af sine udgifter til diverse rapporter, erklæringer, sagkyndige udtalelser mv. Udgifter til advokat- og arkitektbistand er ikke omfattet af forsikringen og nævnet kan allerede derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at dække yderligere udgifter hertil.

Nævnet bemærker, at det allerede har behandlet klagerens krav om dækning af skade på indbo som en følgeskade. Skaden er anmeldt og afvist i august 2002, og da klageren efter Ankenævnets afgørelse af 25/6 2007 ikke har indbragt sagen for domstolene, er kravet nu forældet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

J. Hermann